

MUZEJ GRADA ZAGREBA

Opatička 20, 10000 Zagreb, tel.: 27-46-42, 27-55-52, 42-83-16 fax: 42-82-94

1 SKUPLJANJE GRAĐE

I ove godine značajan je broj predmeta koji je ušao u fondus Muzeja kojima smo obogatili muzejske zbirke.

Otkupom, donacijama građana, istraživanjima na terenu, arheološkim istraživanjima, fondus Muzeja grada Zagreba povećan je za više od 1800 predmeta različite provenijencije.

1.1 Otkup

Posebice ističemo popunu u Zbirci slikarstva i to zagrebačke teme - otkupom su realizirane nove akvizicije:

- Mato Benković, Pogled na Gajevu i Bogovićeve ulicu, 1953., tempera na platnu
- Lidija Salvaro, Crkva sv. Marka i lik zaštitnika, 1972., linorez, 2 kom.
- Sergije Glumac, Grafička mapa "Beton", 1930., XIX. primjerak, 9 litografija
- Marica Mavec Tomljenović, Kamenita vrata, 1987., ulje na platnu
- Antun Masle, Križanićeva gimnazija, 1939, ulje na platnu
- Menci Clement Crnčić, Dida sluša radio, 19.XII.1926.; 1926., crtež ugljen/papir
- Iz obiteljskog vlasništva Zlate Margan otkupljeno je devet predmeta za kulturno historijsku zbirku
- Portret Josipa Kuševića, 1827., bakrorez
- Dolazak bana Josipa Jelačića u Zagreb, 1848., 1850., litografija
- M.D.Gjurić, Pogled na crkvu sv. Marije, akvarel, 1930.
- M.D.Gjurić, Pogled na kamenita vrata, 1930., bakropis
- Franjo Pommer, Portret Josipa Peszeka, 1856., kalotipija
- Medaljon s portretom bana Josipa Jelačića, 1850., kolorirana litografija
- Portret Stanka Vraza, 1830., bakrorez
- Schurek, Portret biskupa Jurja Haulika, 1837., litografija
- Dragutin Albrecht, Katedrala u Zagrebu, 1850., litografija

1.2 Dar

- Potom Zbirka tekstila (dar Vjeročke Rukavine - 198 predmeta iz 30-ih godina 20. stoljeća: šeširi, torbice, donje rublje ...).
- Zbirka-stan arhitekta V. Kovačića obogaćena je za 12 vrijednih predmeta.
- U Muzej je pristiglo 19 kutija, odnosno više od 1300 različitih predmeta (plakati, naljepnice, transparenti, zastavice, značke, bedževi...) koje je darovala Hrvatska zajednica tehničke kulture. Isto tako, iz limarske radionice u Masarykovo 9 dobili smo od vlasnika na dar veći broj predmeta izrađenih kao majstorski radovi ranih 50-ih godina (modeli 19. i 20. stoljeća). Zbirka medalja i muzejskih odlikovanja povećana je za 20 predmeta.

- Posebice ističemo akviziciju (poklon gde M.Jelić), violinu austrijskog graditelja Joh. Bapt. Schneitzera iz 1813. god. kao i stalak za note, te poklon Varaždinskog muzeja - 30 svetih sličica raznovrsne tematike (za stalni postav).

1.3 Arheološka istraživanja

Arheološka zbirka povećana je za 34 predmeta.

Skupljanjem građe, brojem novih akvizicija kao i njihovom kulturno-povijesnom i umjetničkom vrijednošću smo zadovoljni. Dinamika prikupljanja građe u nekoliko zadnjih godina znatno povećava i obogaćuje kvalitetu fundusa Muzeja.

Također, važno je napomenuti da su u Muzeju grada Zagreba pohranjena poprsja hrvatskih velikana koja su se nalazila na Trgu Nikole Zrinjskoga, i to: Ivan Mažuranić, Ivan Kukuljević Sakcinski, Ruder Bošković, August Šenoa, Nikola Jurišić, Krsto Frankopan, Julije Klović i Andrija Medulić.

2 ČUVANJE I ZAŠTITA

Posebnu pozornost Muzej pridaje zaštiti, odnosno restauraciji i konzervaciji muzejske građe.

Pripremajući se za izradu novog stalnog postava, svi zahvati na zaštiti građe usmjereni su prema njegovoj što uspješnijoj realizaciji.

Zbog velikog broja nerestauriranih predmeta iz gotovo svih zbirki bili smo prisiljeni u posljednje vrijeme angažirati i veći broj vanjskih suradnika, uglavnom naših poznatih i uglednih konzervatora i restauratora. Imajući na umu opseg materijala, ali i vrijednost muzejske građe, nastojali smo, uz preporuke Stručnog vijeća, odabrati one najbolje. Vjerujemo da smo u tome i uspjeli.

Protekle godine restaurirano je i konzervirano 437 predmeta:

- 33 skulpture od kamena i drva /Crkva sv. Marka, Vinkovićev portal.../
- 14 slika
- 44 komada namještaja
- 109 predmeta iz arheološke zbirke (metal, keramika, staklo)
- 24 tekstilna predmeta (surka, dolama, hlače, kaput, šešir, haljine...)
- 213 papirnatih predmeta (nacrti, diplome, pravila društava...)

3 DOKUMENTACIJA

3.1 Inventiranje

Gradu obrađujemo još uvijek na klasičan način, ali stvorene su sve pretpostavke za prijelaz na kompjutorsku obradu. Naime, potkraj godine

nabavljen je potrebit minimum informatičke opreme, a početkom 1996. nabavit ćemo i odgovarajući software. Permanentno pratimo zbivanja na tom području i očekujemo najsuvremenija rješenja koja ćemo uključiti u naš sustav.

Inventiran je 281 predmet.

3.2 Fototeka

Muzej grada Zagreba posjeduje bogatu povijesnu i tekuću fototeku kojom se velikoj mjeri koriste ne samo stručni djelatnici iz Muzeja već stručnjaci iz drugih ustanova ali i građani. Npr. fototekom su se koristili:

- Časopis "Hrvatski domobran" - za razne teme
- "Školska knjiga" za opremu knjige "Zagrebački biskupi i nadbiskupi"
- Leksikografski zavod "Miroslav Krleža" za knjigu o zagrebačkim sajmovima
- Matica hrvatska za opremanje knjige Dr. F. Buntak "Povijest Zagreba" (ilustracije Nada Premerl, prof.)
- Muzejsko galerijski centar za izložbu: "100. godišnjica foruma I. Kršnjavoga"
- Biblioteka "M. J. Zagorka" za izložbu "Poznati zagrebački književnici"
- Gradski zavod za zaštitu i obnovu spomenika kulture i prirode za različite potrebe
- Prof. dr. Grga Gamulin za knjigu: "Slikarstvo 19. i 20. stoljeća u Hrvatskoj"
- Dr. Snješka Knežević za knjigu "Zagrebačka zelena potkova" kao i mnogi drugi.
- Fundus fototeke popunjen je poklonima - 53 c/b fotografije i 64 dijapozitiva. Snimanjem i izradom u vlastitom i drugim laboratorijima (J. Vranić i S. Šterk) fototeka je povećana za 3890 fotografija i 3960 negativa. Snimana je adaptacija samostana klarisa, komunalni radovi u gradu, vjerske svečanosti, komunalne službe, park Maksimir, ulični svirači, groblje Mirogoj, vedute grada, Katedrala...

3.3 Hemeroteka

Prikupljanje i tehnička obrada oko 1100 jedinica.

4 BIBLIOTEKA

Inventirano je 250 naslova.

Zamjenom, kupnjom i poklonima fond je povećan za 236 naslova.

Zamjena je izvršena s institucijama u Austriji, Njemačkoj, Mađarskoj, V. Britaniji i Sloveniji.

Izvršene su sve pripreme za preseljenje knjižnice u nove prostore kao i za reviziju fonda.

5 STALNI POSTAV

Projekt stalnog postava izradili smo 1994. godine sukladno onome kako je navedeno u izvješću za tu godinu. Kako su radovi na građevinskoj sanaciji objekta Opatička 22 kasnili, pa stoga nismo mogli započeti s realizacijom stalnog postava, iskoristili smo taj period za "doradu" projekta (razrada tema i legendi) kroz brojne stručne razgovore voditelja stručnog projekta,

projektanta i svih kolega suradnika u njemu akceptirajući pritom suvremenu muzeološku teoriju i praksu. Cilj nam je da postav bude što jasniji i čitljiviji, utoliko su ovi stručni razgovori nužni i opravdani. Muzejska grada, u prvom redu ona planirana za stalni postav pripremana je za konzervaciju ili restauraciju.

6 STRUČNI RAD

6.1 Ekspertize

47 ekspertiza predmeta stilskog namještaja, oružja, odlikovanja, zastava.

6.2 Posudbe

Za izložbe: F. Quiqerez u Hrvatskom povijesnom muzeju i Oton Iveković u Umjetničkom paviljonu.

6.3 Djelovanje u strukovnim organizacijama

Uz pojedinačne članove Muzej grada Zagreba je i kolektivni član ICOM-a.

6.4 Sudjelovanje na kongresima i seminarima

"II. međunarodni simpozij o gradskim muzejima", Museu d' Historia dela Ciutat Barcelona, travnja 1995. (Ž. Kolveshi)

"Prezentacija rata u muzejima", Deutsch Historisches Museum, Berlin, studeni 1995., referat (Ž. Kolveshi)

6.5 Stručno usavršavanje

studijska putovanja:

- Varaždin, 14. veljače 1995.- posjet obnovljenom starom gradu i razgledanje stalnog postava Gradskog muzeja i Galerije starih majstora te razmjena iskustava s kolegama
- München (22.-25. svibnja 1995.) - posjet sajmu muzejske opreme i tehnologije MUTEC'95., te posjet muzejima i galerijama
- Slovenija, Ljubljana, 8. rujna 1995. posjet izložbi "Gotika u Sloveniji", potom susret s kolegama iz Mestnog muzeja i razgledavanje Tobačnog muzeja
- Italija, provincija Veneto (12.-15. listopada 1995.)
- Austrija-Spittal, posjet muzeju "Museum für Volkskultur" (Vesna Leiner)
- Njemačka - Mainz, stručno usavršavanje u Römisch Germanisches Zentralmuseum u Mainzu (Ž. Škoberne)

6.6 Recenzije

Nada Premerl; Monografija o Botaničkom vrtu

- Posudbe predmeta, pisanje kataloških jedinica i stručna pomoć
- 250 kataloških jedinica za izložbu "Gradovi srednje Europe-paralele i suprotnosti".

6.7 Prikazi

Nada Premerl, prof.: Palača Dverce, Dvorac Brezovica

6.8 Predavanja

Nada Premerl: "Iz građanske kulture Zagreba u 19. stoljeću" u Matici hrvatskoj.

Vjeročka Rukavina: "Počasni lanac zagrebačkog gradonačelnika" u okviru akcije "Zagrebački naj" u Etnografskom muzeju.

Željka Kolveshi: "Predmet u kući i predmet u muzeju" (predavanje u okviru iste akcije u Etnografskom muzeju).

- "Novi gradski muzeji u svijetu" (u Društvu povjesničara umjetnosti-predstavljena su nova muzeološka iskustva iz muzeja u Barceloni, Londonu, Luxembourgu i Istanbulu)

Ivan Ružić: "O sakralnim objektima Novog Zagreba" - 10 predavanja, "Povijest Zagreba" - 4 predavanja u osnovnim školama i školi MUP-a RH.

6.9 Publicistička djelatnost - stručni i popularno-stručni radovi

Ž. Škoberne:

- Grobovi halštatskih kneževa na Žumberku, "Žumberački krijes"
- "O povijesti arheoloških istraživanja u Zagrebu", članak u "Vijencu"
- "Povijest istraživanja" i "Željezno doba", 2 poglavlja za katalog izložbe "Zagreb prije Zagreba"
- Gradina i grobišta na Budinjaku u Žumberku, za "Dolenjski zbornik", Novo Mesto
- "The Early Iron age Cemetery at Budinjak in Žumberak mountains" (Northwestern Croatia) za *Archaeologisches Korrespondenzblatt* 25, Mainz.

I. Ružić:

- Popularno stručni članci o zagrebačkim gradonačelnicima T. Peičiću i R. Erberu (u Komunalnom vjesniku)
- Predgovor za katalog izložbe fotografija donatora Šime Radovića
- Tekst za katalog izložbe "Sakralni spomenici Novog Zagreba"
- Tekst za katalog izložbe "Zagreb-hrvatska metropola", Zogersdorf (Austrija-Gradišće)

Ž. Kolveshi:

- "Predstavljanje rata u muzejima", izvješće sa simpozija u Berlinu, članak u Vjesniku.

Svi stručni djelatnici Muzeja radili su na pripremi izložbe "Gradovi srednje Europe-paralele i suprotnosti".

Koordinator ovog međunarodnog projekta za Muzej grada Zagreba je kustos Ivan Ružić.

Dr. Agneza Szabo napisala je pet tematskih cjelina:

- Razvoj prometa u Zagrebu
- Razvoj gospodarstva u Zagrebu
- Politika i nacionalna znakovitost u gradu Zagrebu
- Religija i crkva u Zagrebu
- Razvoj znanosti u Zagrebu

Prof. Nada Premerl napisala je uvodni tekst za temu 2. Slike grada.

7 ZNANSTVENI RAD

Nada Premerl:

- "Od ideje do projekta novog stalnog postava Muzeja grada Zagreba", časopis *Informatica museologica*, 25 (1-4) 1994.
- "Iz građanske kulture Zagreba 19. st.", Zbornik MH

- "Stan arhitekta Viktora Kovačića ponovo je otvoren za javnost", časopis *Muzeologija*.

Dr. A. Szabo:

- "O osnivanju Zagrebačke biskupije (1094) i njenom uzvišenju na čast nadbiskupije 1852.", časopis *Kaj*
- "Zagrebački nadbiskup-Juraj Haulik i Hrvatski narodni preporod", časopis *Kaj*
- "Sudjelovanje svećenstva Zagrebačke (nad) biskupije u Hrvatskom narodnom preporodu između godine 1835. i 1848.", Zbornik Zagrebačke biskupije i Zagreb 1094.-1994.

Ž. Škoberne:

- stručno usavršavanje i istraživanje u *Römisch Germanisches Zentralmuseum* u Mainzu, na pripremi znanstvenih publikacija u inozemstvu (predana dva članka).

8 IZLOŽBENA DJELATNOST

- "Zagreb prije Zagreba": Muzej grada Zagreba, prosinac 1994. - veljača 1995. god.
- "Uskršnja čestitka", galerija "Idealni grad" Susedgrad
- Izložba fotografija "Izbor iz donacije Šime Radovića" u Fotoklubu Zagreb
- "Hrvatski velikani"-izložba u Sinju u povodu održavanja Sinjske alke
- "Arheološka prošlost grada", Studentski grad
- "Božićna i Novogodišnja čestitka", knjižnica Špansko-jug
- Suradnja na izložbi "Slatki Zagreb", odabir fotografija za izložbu u knjižnici M. J. Zagorka, Krvavi most

Izložbe u inozemstvu:

- Pripremni radovi na velikom međunarodnom projektu-izložbi "Gradovi srednje Europe-paralele i suprotnosti" koja bi se trebala održati u lipnju 1996.god. u Austriji (Graz) u povodu 1000. obljetnice
- "Zagreb-hrvatska metropola"- Zogersdorf, Austrija (Gradišće).

9 IZDAVAČKA DJELATNOST

- "Zagreb prije Zagreba", katalog uz istoimenu izložbu u suradnji s Arheološkim muzejom, Muzejom Prigorja, Muzejom Turopolja i Brdovca (Ž.Škoberne)
- Izložba fotografija Šime Radovića (izbor iz donacije)-deplijan, I. Ružić
- "Sakralni spomenici Novog Zagreba", deplijan uz izložbu (I. Ružić)
- "Zagreb-hrvatska metropola"-deplijan uz izložbu (I. Ružić)
- "Zbornik iz starog i novog Zagreba", izlazi iz tiska u prvoj polovici 1996. godine
- U pripremi: Katalog zbirke Viktora Kovačića

10 EDUKATIVNA DJELATNOST I ODNOSI S JAVNOŠĆU

Zbog adaptacije najvećeg dijela Muzeja ovaj oblik djelatnosti se nije mogao odvijati u samom Muzeju. Međutim, stručni djelatnici Muzeja na različite načine: pokretnim izložbama, predavanjima, promocijama,

stručnim vodstvima po izložbama i zbirka po Gornjem gradu, nastupima u svim medijima (TV, radio, tisak) nastojali su što uspješnije kompenzirati nedostatak prostora u matičnoj kući. Svi kustosi imali su stručna vodstva u Zbirci-stanu arhitekta Viktora Kovačića, a prof. Nada Premerl, muz. savjetnica imala je snimanja za TV i radio programe te seminar za studente.

Prof. N. Premerl promovirala je knjigu H. Hitreca "Šetnja Zagrebom" i višekratno surađivala s Hrvatskim radijem i Večernjim listom.

Prof. I. Ružić, kustos, imao je veći broj stručnih vodstava po Gornjem gradu te niz predavanja po osnovnim i srednjim školama; isključivo o zagrebačkim temama

Dr. A. Szabo, kao stalna suradnica Hrvatskog radija, imala je veći broj (40) nastupa u svezi zagrebačkih tema.

Ravnatelj Muzeja Vinko Ivić u više navrata govorio je o planovima i tijeku obnove Muzeja grada Zagreba (OTV, Zagrebačka panorama, Dobro jutro Hrvatska...).

I drugi su djelatnici imali zapažen broj nastupa kako na HRT-u, tako i na Hrvatskom radiju i u tisku. Kontakti sa svim medijima uglavnom su bili zadovoljavajući, pa smo za sve programe i akcije imali dobru promidžbu.

11 POSEBNE AKCIJE

Muzej grada Zagreba brine o održavanju i prezentaciji donacija gradu Zagrebu:

a) Zbirka Rudolfa i Margite Matz, Mesnička 15

b) Zbirka- stan arhitekta Viktora Kovačića, Massarykova 21

a od 27. studenoga 1995. i

c) Zbirka dr. Ivana Ribara i Cate Dujšin-Ribar, zbirka je intaktna u stanu Demetrova 3/II.

Nakon primopredaje izradili smo za Zbirku program građevinske sanacije stana i zaštitnih mjera (protuprovalnih i protupožarnih), te restauracije i konzervacije predmeta čiju realizaciju očekujemo tijekom 1996. godine.

Stan arhitekta V. Kovačića uredili smo najvećim dijelom tijekom 1994. godine, a 1995. godine bio je otvoren za javnost i nastavljena je daljnja obrada. Naredne godine očekujemo uređenje krovništva i stolarije (koja je u izuzetno lošem stanju).

Tijekom 1995. godine Muzej grada Zagreba izvršio je kompletnu reviziju stanja fundusa iz ostavštine Miroslava i Bele Krleže, Krležin Gvozd 23, izradio prijedlog građevinske sanacije i adaptacije stana i parka oko zgrade (idejno rješenje), kao i prijedlog potrebite restauracije oštećenih predmeta i nabave opreme (od čega je dio već realiziran).